

2024 • NOVEMBER 11–12.
11–12 NOVEMBER • 2024

*f*NK 2024

VI. fiatal
NUMIZMATÁK
KONFERENCIÁJA
6th YOUNG NUMISMATISTS'
CONFERENCE

VI. FIATAL NUMIZMATÁK
KONFERENCIÁJA

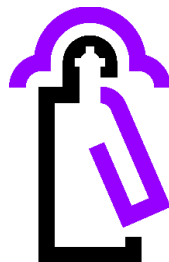
6th YOUNG NUMISMATISTS'
CONFERENCE

2024 • NOVEMBER 11–12.

11–12 NOVEMBER • 2024

Felelős szerkesztő: DR. KÁLNOKI-GYÖNGYÖSSY MÁRTON DSC, HABILITÁLT EGYETEMI DOCENS

Szerkesztő: DR. KÁLNOKI-GYÖNGYÖSSY MÁRTON – DR. NAGY BALÁZS – VÖRÖS MÁRTA

ASTRICEUM
Érseki Múzeum

Nyomdai előkészítés: ASTRICEUM ÉRSEKI MÚZEUM

Nyomda: MIRÓ-GRAFIKA Kft.

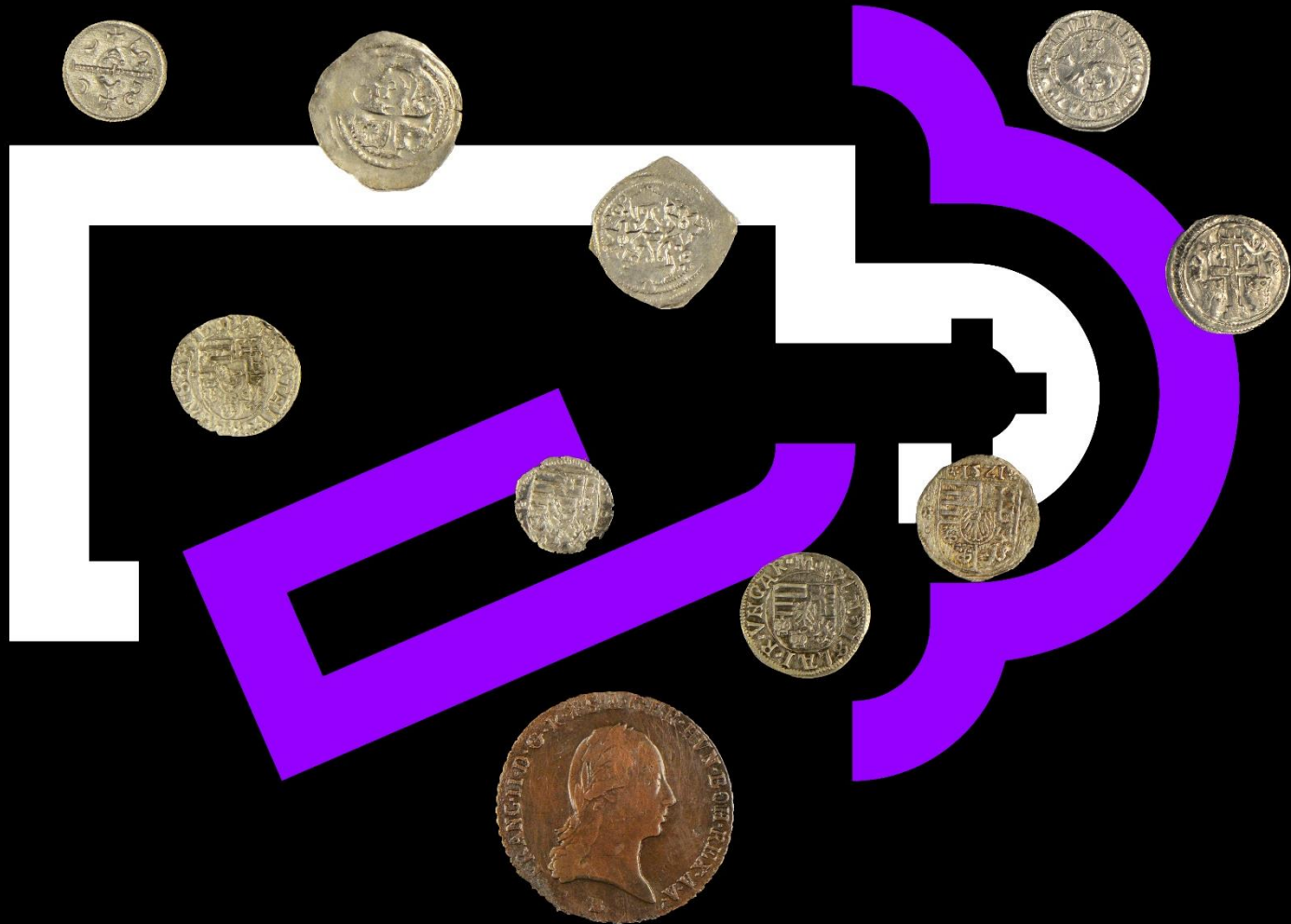
Borítókép: Francia táska, 16. század (Uffizi Múzeum, Bargello, Firenze);

Késő középkori éremgyűttes a Főszékesegyház feltárásából

ISBN 978-615-81070-3-7

ISBN 978-615-81070-4-4 (pdf)

Kalocsa • 2024

KÖSZÖNTŐ A FIATAL NUMIZMATÁK KONFERENCIÁJÁHOZ

1777-ben az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának jogelődjén jött létre a honi numizmatikai első tudományos műhelye: Mária Terézia ugyanis a *Ratio Educationis*ban írta elő az egyetem számára numizmatikai tanszék létesítését. (A királynő férje, Lotharingiai Ferenc német–római császár jeles éremgyűjtő volt, így az uralkodónőt a korán elhunyt férje iránti tisztelet is vezette, amikor a birodalom különböző egyetemein szorgalmazta éremtani képzés bevezetését.)

Idén már hatodik alkalommal rendezzük meg a Fialat Numizmaták Konferenciáját (FNK). Az FNK a rokontudományok hasonló rendezvényeinek mintájára a fiatal kutatók számára évről évre lehetőséget biztosít kutatási eredményeik bemutatására. A numizmatika helyzete hazánkban azért különleges, mert e nemes történeti segédtudománnyal foglalkozó fiatalok korábban viszont sokszor nem kaptak szakmai segítséget, igazi kritikát, hiszen a megjelentek többsége csupán érintőlegesen foglalkozott numizmatikával.

A konferencia szervezésével az ELTE BTK Történelem Segédtudományai Tanszék oktatói olyan hagyományt teremtettek, amelybe a vidéki szakmai műhelyek is be tudnak kapcsolódni, mivel egyik évben az ELTE, a következőben pedig egy-egy jelentősebb numizmatikai gyűjteménnyel rendelkező vidéki múzeum a házigazda (2019-ben a nyíregyházi Jósza András Múzeum, 2022-ben a sátoraljaújhelyi Kazinczy Ferenc Múzeum rendezte meg a konferenciát; 2020-ban viszont a COVID-19 világjárvány miatt nem tartottunk konferenciát). Legutóbb, 2023-ban a konferenciának az ELTE BTK Történelem Segédtudományai Tanszék adott otthont.

SALUTATORY TO THE YOUNG NUMISMATISTS' CONFERENCE

The first scientific workshop of Hungarian numismatics was established at the legal predecessor of ELTE BTK (Eötvös Loránd University, Faculty of Humanities) in 1777. Maria Theresa ordered the establishment of a numismatic department at the academic institution in her decree entitled *Ratio Educationis*. (The Queen's husband, Francis I, Holy Roman Emperor, who died relatively early, was an eminent collector of coins himself. The Habsburg monarch encouraged the introduction of the systematic study of coins at various universities all over the empire in her late spouse's memory.)

This year, we organize the Young Numismatists' Conference (FNK) for the sixth time. Following the example of similar events in related disciplines, FNK provides the opportunity for young researchers to present their latest findings year after year. The situation of numismatics in Hungary is special because previously the younger generation could only give lectures at help or real criticism at these forums, since most of the participants dealt only tangentially with numismatics.

By organizing the conference, the lecturers of the Department of Auxiliary Sciences of History (Eötvös Loránd University, Faculty of Humanities) constructed a tradition in with a major numismatics collection the other year. (In 2019, the conference was organized by the Jóna András Museum in Nyíregyháza, in 2022 by the Ferenc Kazinczy Museum in Sátoraljaújhely; in the year 2020, unfortunately, the event was cancelled due to the COVID-19 pandemic.) Most recently, in 2023, the conference was hosted by the Department of History at the ELTE Faculty of Humanities.

Az elmúlt évek bebizonyították, hogy a kezdeményezés életképes, idén pedig erre tekintettel a konferencia megnyitását követően a V-Pearl Kft. szervezésében megrendezendő numizmatikai becsüs végzettséget adó iskola vezetője dr. univ. Takács József számol be az elmúlt évek tapasztalatairól, s a képzésben rejlő lehetőségekről egyaránt. A konferencia ideje alatt numizmatikai kellékeket bemutató workshop, a múzeumokat segítő civil önkéntes kutatók eredményeiből nyílt poszter szekció, valamint az ASTRICEUM ÉRSEKI MÚZEUM „*Feltárás és emlékezet a numizmatika tükrében*” című kiállítása is látogatható.

A konferenciára minden érdeklődőt szeretettel várunk!

DR. KÁLNOKI-GYÖNGYÖSSY MÁRTON DSc,
a szervezőbizottság elnöke

The past years have proven that the initiative is viable, and this year, in view of this, the head of the numismatic school of appraisal, József Takács dr. univ., will present the experiences of the past years and the opportunities of the training, following the opening of the conference, organised by V-Pearl Ltd. During the conference, there will be a workshop on numismatic paraphernalia, a poster session on the achievements of volunteer researchers working in museums, and an exhibition entitled "*Exploration and Memory in the Light of Numismatics*" at the ASTRICEUM ÉRSEKI MUSEUM.

We are delighted to invite you to join the Young Numismatists' Conference in 2024.

MÁRTON KÁLNOKI-GYÖNGYÖSSY DSc,
Chairman of the Organising Committee

A 2024-ES KONFERENCIA SZERVEZŐBIZOTTSÁGA

A szervezőbizottság elnöke:

DR. KÁLNOKI-GYÖNGYÖSSY MÁRTON DSc, habilitált egyetemi docens
(Nemzeti Közszolgálati Egyetem Nemeskürty István Tanárképző Kar)

A szervezőbizottság tagjai:

BALLA JÁNOS, *doktorandusz*
(Nemzeti Közszolgálati Egyetem,
Közgazgatás-tudományi Doktori Iskola)

VARGA MÁTÉ, *doktorandusz*
(Szegedi Tudományegyetem Történelemtudományi
Doktori Iskola)

GÁLVÖLGYI ORSOLYA, *muzeológus*
(Budapesti Történeti Múzeum)

DR. NAGY BALÁZS PhD, *muzeológus*
(Ferenczy Múzeumi Centrum, Szentendre)

NAGY ZSOLT DEZSŐ, *muzeológus*
(Damjanich János Múzeum, Szolnok)

DR. RINGER ISTVÁN PhD, *múzeumigazgató*
(Kazinczy Ferenc Múzeum, Sátoraljaújhely)

ORGANIZING COMMITTEE OF THE CONFERENCE • 2024

Chairman of the Organizing Committee:

MÁRTON KÁLNOKI-GYÖNGYÖSSY DSC, associate professor

(University of Public Service Nemeskürty István Faculty of Teacher Training)

Members of the Organizing Committee:

JÁNOS BALLA, *PhD candidate*

(University of Public Service,
Doctoral School of Public Administration
Sciences)

MÁTÉ VARGA, *PhD candidate*

(University of Szeged Doctoral School of History)

ORSOLYA GÁLVÖLGYI, *curator*

(Budapest History Museum)

BALÁZS NAGY PHD, *curator*

(Ferenczy Museum Centrum, Szentendre)

ZSOLT DEZSŐ NAGY, *curator*

(Damjanich János Museum, Szolnok)

ISTVÁN RINGER PHD, *director*

(Kazinczy Ferenc Museum, Sátoralújhely)

A 2024-ES KONFERENCIA VÉDNÖKEI

Fővédnök:

DR. LATORCAI CSABA PhD

közigazgatási és területfejlesztési miniszterhelyettes

(Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium)

Védnökök:

DR. Bábel Balázs

kalocsa–kecskeméti érsek és metropolita,

múzeumigazgató

(ASTRICEUM Érseki Múzeum)

VÖRÖS MÁRTA

múzeumvezető

(ASTRICEUM Érseki Múzeum)

PARTONS OF THE CONFERENCE • 2024

Main Patron:

CSABA LATORCAI PhD

State Secretary for Public Administration and Spatial Development

(Ministry Of Public Administration And Spatial Development)

Patrons:

DR. BALÁZS BÁBEL

*Archbishop of Kalocsa-Kecskemét and Metropolita
museum director*

(ASTRICEUM Archbishop Museum)

MÁRTA VÖRÖS

head of museum

(ASTRICEUM Archbishop Museum)

A KONFERENCIA ELŐADÓI LECTURERS OF THE CONFERENCE

BALLA JÁNOS (MA)

*Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Közigazgatás-
tudományi Doktori Iskola, Budapest | University of Public Service, Doctoral School of Public Administration
Sciences*

DOMBAI ISTVÁN (numismatic appraiser)

*Kodolányi János Egyetem, Történelem Alapszak
hallgató; numizmatikai becsüs | Kodolányi János University, student of History; numismatic appraiser*

GÁLVÖLGYI ORSOLYA (MA)

Museum

Budapest Történeti Múzeum | Budapest History

GYARMATI FERENC

Numizmatikai becsüs | Numismatic appraiser

GYŐRINÉ FOGARASI KATALIN (MA)

JÁSZBERÉNYI MÓNIKA (MA)

Centrum

*Ferenczy Múzeumi Centrum | Ferenczy Museum
Centrum*

DR. K. NÉMETH ANDRÁS (PHD)

Wosinsky Mór Múzeum | Wosinsky Mór Museum

DR. KÁLNOKI-GYÖNGYÖSSY MÁRTON (DSC)

*Nemzeti Közszolgálati Egyetem Nemeskürty István
Tanárképző Kar | National University of Public Service Nemeskürty István Faculty of Teacher Education*

DR. NAGY BALÁZS (PHD)

Centrum

Ferenczy Múzeumi Centrum | Ferenczy Museum

DR. NOVÁK ÁDÁM (PHD)

Debreceni Egyetem Magyarország helye és képe a középkori Európában Kutatócsoport | University of Debrecen Place and Image of Hungary in Medieval Europe Research Group

Debreceni Egyetem Magyarország helye és képe a

SZABÓ KRISTÓF (MA)

PTE BTK Interdiszciplináris Doktori Iskola | PTE ETKK Department of Historical Collections / PTE BTK Interdisciplinary Doctoral School

PTE ETKK Történeti Gyűjtemények Osztálya /

SZABÓ RÓBERT (MA)

Történelemtudományi Doktori Iskola | Eötvös Loránd University Doctoral School of History

Eötvös Loránd Tudományegyetem

VARGA MÁTÉ (MA)

Doktori Iskola | University of Szeged Doctoral School of History

Szegedi Tudományegyetem Történelemtudományi

VÉBER ZOLTÁN (MA)

Debrecen

Déri Múzeum, Debrecen | Déri Museum,

VOJTECH HAMI (MA)

Masaryk Egyetem | Masaryk University

A KONFERENCIA PROGRAMJA

2024. november 11.

Helyszín: ASTRICEUM Érseki Múzeum

9:30–10:00 | **Köszöntő, megnyitó**

Köszöntőt mond *Vörös Márta MA, MBA, múzeumvezető*

A konferenciát megnyitja *Dr. Bábel Balázs kalocsa-kecskeméti érsek és metropolita, múzeumigazgató*

10:00–11:00 | **Plenáris nyitóelőadás**

dr. univ. Takács József ügyvezető (V-Pearl Oktatási Központ)

11:00–11:30 | **POSZTERKIÁLLÍTÁS MEGNYITÓ**

Kerekes György Orosházi Nagy Gyula Területi Múzeum civil önkéntes: Bizánci érmék a középvaskorból a Maros-hátról

Antoni Dániel BA hallgató: Pénzhamisítás nyomai a szarmata Barbarikumból, egy újonnan felfedezett lelőhely példáján

Antoni Dániel BA hallgató – Czibulka Ákos Ferenczy Múzeumi Centrum–Közösségi Régészeti Egyesület civil önkéntes – Czerman Attila Ferenczy Múzeumi Centrum–Közösségi Régészeti Egyesület civil önkéntes: Egy kora római éremlelet a Barbarikumból

CONFERENCE PROGRAM

11th November 2024

Venue: ASTRICEUM Archbishop Museum

9:30–10:00 | Greetings, opening

Welcome speech by *Márta Vörös* MA, MBA, head of museum (ASTRICEUM Archbishop Museum)

The conference will be opened by *Dr. Balázs Bábel*, Archbishop and Metropolita of Kalocsa-Kecskemét, museum director

10:00–11:00 | Plenary lecture

József Takács dr. univ., Managing Director (V-Pearl Education Centre)

11:00–11:30 | POSTER EXHIBITION OPENING

György Kerekes Orosházi Nagy Gyula Regional Museum civil volunteer: Byzantine coins from the Middle Avar period from the Mures ridge

Dániel Antoni BA student: traces of counterfeiting from the Sarmatian Barbaric period, using the example of a newly discovered site

Dániel Antoni BA student – Ákos Czibulka Ferenczy Museum Centrum–Community Archaeological Society civil volunteer – Attila Czerman Ferenczy Museum Centrum–Community Archaeological Society civil volunteer: An Early Roman money treasure from the Barbaricum

Tauser Péter Ferenczy Múzeumi Centrum–Közösségi Régészeti Egyesület civil önkéntes – Czibulka Ákos Ferenczy Múzeumi Centrum–Közösségi Régészeti Egyesület civil önkéntes – Czerman Attila Ferenczy Múzeumi Centrum–Közösségi Régészeti Egyesület civil önkéntes – Antoni Dániel BA hallgató: Modern kori pengőkből és fillérekből álló éremlelet Törtelről

Kovács László Ferenczy Múzeumi Centrum–Közösségi Régészeti Egyesület civil önkéntes – Vastaghné Kormány Zsuzsa Ferenczy Múzeumi Centrum–Közösségi Régészeti Egyesület civil önkéntes – Tóth Béla Ferenczy Múzeumi Centrum–Közösségi Régészeti Egyesület civil önkéntes – Dr. Nagy Balázs PhD: Modern kori fillérekből álló éremlelet Veresegyházáról

Dr. MRENKA Attila PhD: Rómaiak a patakparton – egy ismeretlen lelőhely műszeres kutatása

NUMIZMATIKAI WORKSHOP

11:35–11:55

Gyarmati Ferenc numizmatikai becsüs: Tárolási, gyűjteményezési lehetőségek a numizmatikában

ÚJKOR

Szekcióelnök: *Dr. Ringer István PhD*

13:30–13:50

Balla János MA: The numismatic collection of the Hungarian Piarists. From the period of the Reform Era to the War of Independence of 1848/49

Péter Tauser Ferenczy Museum Centrum–Community Archaeological Society civil volunteer – Ákos Czibulka Ferenczy Museum Centrum–Community Archaeological Society civil volunteer – Attila Czerman Ferenczy Museum Centrum–Community Archaeological Society civil volunteer – Dániel Antoni BA student: Money treasure of modern pengo and pennies from Törtel

László Kovács Ferenczy Museum Centrum–Community Archaeological Society civil volunteer – Zsuzsa Vastaghné Kormány Ferenczy Museum Centrum–Community Archaeological Society civil volunteer – Béla Tóth Ferenczy Museum Centrum – Community Archaeological Society civil volunteer – Balázs Nagy PhD: Money treasure of modern pennies from Veresegyháza

Attila Mrenka PhD: Romans on the banks of a stream - instrumental research of an unknown site

NUMISMATIC WORKSHOP

11:35–11:55

Ferenc Gyarmati numismatic appraiser: Storage and collection possibilities in numismatics

MODERN PERIOD

Chair: *István Ringer PhD*

13:30–13:50

János Balla MA: The numismatic collection of the Hungarian Piarists. From the period of the Reform Era to the War of Independence of 1848/49

13:50–14:10

Dombai István BA hallgató, numizmatikai becsüs: Minőség és minősítés

14:10–14:30

Vojtech Hami MA: The honorary title of Hero of the Czechoslovak socialist Republic

14:30–14:50

Szabó Róbert MA: Évszázados örökségünk: a kalocsai gimnázium éremtára a kezdetektől napjainkig

14:50–15:10

Szabó Kristóf MA: Válogatás a Klimó Könyvtár numizmatikai köteteiből. Nova ed., emendata

15:10–15:30 | **hozzászólások, vita**

13:50–14:10

István Dombai, BA student, numismatic appraiser: Quality and certification

14:10–14:30

Vojtech Hami MA: The honorary title of Hero of the Czechoslovak socialist Republic

14:30–14:50

Szabó Róbert MA: Centuries of heritage: the medal collection of the high school of Kalocsa from its beginnings to the present day

14:50–15:10

Szabó Kristóf MA: A selection of numismatic volumes from the Klimo Library. Nova ed., emendata

15:10–15:30 | Discussion

2024. november 12.

Helyszín: ASTRICEUM Érseki Múzeum

ÓKOR ÉS KÖZÉPKOR

Szekcióelnök: *Dr. Kálnoki-Gyöngyössy Márton DSc*

9:00–9:20

Dr. Nagy Balázs PhD – Jászberényi Mónika MA: Etnikai és keltezési kérdések néhány Pest vármegyei új lelőhely példáján az 5. századi Barbarikumban

9:20–9:40

Varga Máté MA – Dr. K. Németh András PhD: Harald Hardråde norvég király érméje a középkori Keszthölcről és a 11. századi pénzforgalom a Dél-Dunántúlon

9:40–10:00

Steuer István (Jász Múzeum, régész asszisztens): A Jászágó – Benedek-dűlői éremlelet

10:00–10:20

Dr. Novák Ádám PhD – Véber Zoltán MA: Szepes pénzei – Egy elpusztult középkori falu Debrecen határában

12th November 2024

Venue: ASTRICEUM Archbishop Museum

ANTIQUITY AND MEDIEVAL AGE

Chair: *Márton Kálnoki-Gyöngyössi DSc*

9:00–9:20

Balázs Nagy PhD – Mónika Jászberényi MA: Ethnic and dating issues on the example of some new sites in Pest county in the 5th century Barbaricum

9:20–9:40

Máté Varga MA – András K. Németh PhD: The coin of the Norwegian king Harald Hardråde from medieval Keszthely and 11th century coinage in the South Transdanubian region

9:40–10:00

István Steuer (Jász Museum, archaeological assistant): Money treasure from Jászágó – Benedek-dűlő

10:00–10:20

Ádám Novák PhD – Zoltán Véber MA: Medieval Wealth of Szepes – Coin Discoveries from a Ruined Village

10:20–10:40

Győriné Fogarasi Katalin MA: Az alamizsnás erszényektől a futártárcáig

10:40–11:00 | **hozzászólások, vita**

KORA ÚJKOR

Szekcióelnök: *Dr. Nagy Balázs PhD*

11:20–11:40

Dr. Kálnoki-Gyöngyössy Márton DSc: Georg Emmerich szentföldi útjának numizmatikai "utóhatásai"

11:40–12:00

Gálvölgyi Orsolya MA: Középkori és újkori éremleletanyag a Bem tér 3. - Feketesas utca 4. szám alatti lelőhelyről

12:00–12:20 | **hozzászólások, vita**

10:20–10:40

Katalin Győriné Fogarasi MA: From alms bags to courier bags

10:40–11:00 | Discussion

EARLY MODERN PERIOD

Chair: *Balázs Nagy PhD*

11:20–11:40

Márton Kálnoki-Gyöngyössi DSc: The Pilgrimage of Georg Emmerich to the Holy Land and the Numismatics

11:40–12:00

Gálvölgyi Orsolya MA: Középkori és újkori éremleletanyag a Bem tér 3. – Feketesas utca 4. szám alatti lelőhelyről

12:00–12:20 | Discussion

ZÁRSZÓ

12:20

Dr. Kálnoki-Gyöngyössy Márton DSc, habilitált egyetemi docens (NKE Nemeskürty István Tanárképző Kar)

ASTRICEUM ÉRSEKI MÚZEUM – Kiállítás megnyitó

13:00

Feltárás és emlékezet a numizmatika tükrében:

Az Érsekség történeti emlékezete az éremábrázolásokban (1526–1683) / Erszényleletek a Főszékesegyház feltárásából (1000–1800)

A kiállítást megnyitja: Dr. Latorcai Csaba PhD közigazgatási és területfejlesztési miniszterhelyettes (Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium)

NAGYBOLDOGASSZONY FŐSZÉKESEGYHÁZ

16:00

Papszentelés

CLOSURE

12:20

Márton Kálnoki-Gyöngyössi DSc, associate professor (University of Public Service Nemeskürty István Faculty of Teacher Training)

ASTRICEUM ARCHBISHOP MUSEUM – Exhibition opening

13:00

Exploration and memory in the light of numismatics:

The Historical Memory of the Archdiocese in the Medals (1526-1683) / Cherubs from the excavation of the Cathedral (1000-1800)

The exhibition will be opened by: *Csaba Latorcai PhD* State Secretary for Public Administration Spatial Development (Ministry Of Public Administration And Spatial Development)

ASSUMPTION CATHEDRAL

16:00

Ritus ordinationum

AZ ELŐADÁSOK REZÜMÉI

ABSTRACTS

ABOUT THE NEW NUMISMATICS APPRAISER TRAINING

TAKÁCS JÓZSEF

After a long time, the profession of numismatics appraiser has finally been included among state-recognized commercial occupations, which can enhance the prestige of those involved in numismatics. The program requirements specified in the regulations provide an opportunity to acquire extensive knowledge in 200-300 hours. Upon passing the final exam, the training concludes with the issuance of a qualification certificate.

The V-Pearl Oktatási Központ, a key player in appraiser training for decades, was the first to organize this type of course for those interested. The instructors are renowned and respected experts in the field of numismatics.

The curriculum covers not only the history of coins from ancient times to the present, and it also includes the identification, appraisal, cash purchase, commissioning, auction sale, and pledging of other numismatic items, such as banknotes, stocks, commemorative medals, honors, and badges.

Lectures are conducted online via live streaming on YouTube, where recorded material can be rewatched. Hands-on practice sessions, field trips (including visits to a gold mine and mint at Kőrmöcbánya, and money museum, as well as metal detecting exercises at domestic excavations), and museum visits require in-person attendance.

Based on experience so far, the training has provided significant assistance in acquiring numismatic knowledge and insight into the proper handling of commercial transactions.

THE NUMISMATIC COLLECTION OF THE HUNGARIAN PIARISTS FROM THE PERIOD OF THE REFORM ERA TO THE WAR OF INDEPENDENCE OF 1848/49

BALLA JÁNOS

From the end of the 18th century onwards, numismatics became increasingly popular among collectors in Hungary. It was no longer the preserve of the aristocracy; wealthier citizens and members of the clergy, such as the Piarists, were also able to engage with the collecting of old coins. The assemblage of ancient coins and medals was undertaken with the objective of maintaining scientific rigor and exacting standards, necessitating the production of comprehensive literature on the subject matter pertaining to Hungarian material. Piarist father Ince Simonchicz (1750–1807), one of the earliest numismatists in Hungary, not only assembled his own collection but also produced a series of treatises on the subject. Moreover, the inclination to engage in the practice of collecting has persisted within the religious order. At the end of the 19th century, a number of Piarist religious houses had amassed their own collections of medals. Additionally, smaller collections were maintained at various houses, including those in Kolozsvár (Cluj-Napoca), Magyaróvár, Nyitra (Nitra), Privigye (Prievidza), Sátoraljaújhely, and Tata. The Nagykároly (Carei) house possessed a numismatic collection comprising over 3,000 coins. In Szeged, the religious house and school each maintained a distinct numismatic collection: the house held 3,324 coins, while the school held 1,819. In this presentation, I will focus on the numismatic material related to the Reform Era and the Revolution and War of Independence (1848–1849). One of the most significant ruptures in the order's history can be traced back to this period, during which the Piarists were compelled to decide whether to maintain their status as a Catholic religious order in alliance with the Habsburgs or to support Hungary's efforts to secure its independence and subsequently achieve the status of a free nation.

Külföldi Kossuth-bankó: New York, 1 Dollár, 1852

QUALITY AND CERTIFICATION

DOMBAI ISTVÁN

Az érmék és bankjegyek gyűjtése során kiemelkedő fontossággal bír a tárgyak állapotának és értékének pontos megítélése, amelyhez nélkülözhetetlen a korszerű minősítési, azaz gradelési rendszerek ismerete.

Előadásom céljai és tartalmai a következők:

- **A minősítés történelmi háttere:** a minősítési rendszerek fejlődése, a kezdeti egyszerűbb módszerektől a modern szabványokig.
- **A gradelési rendszerek bemutatása:** a Sheldon-skála és professzionális minősítő szolgáltatók szerepe a numizmatikában.
- **A gradelési folyamat lépései:** az állapot megítéléséhez szükséges szempontok és a piac értékelési gyakorlata, a hitelesség és befektetési érték garantálására.
- **Innovációk a minősítési technológiában:** digitális vizsgálati eszközök és a mesterséges intelligencia szerepe a pontosabb és objektívebb minősítésben, valamint a hitelesség és gyorsaság növelésében.
- **A gradelés hatása a numizmatikai piacra:** a minősítési rendszerek befolyása az érmék és bankjegyek keresletére és értékére, valamint a gyűjtői és befektetési döntésekhez való hozzájárulás.
- **A gradelés etikája és kihívásai:** etikai kérdések és nehézségek, például a hamisítás elleni küzdelem, árképzés átláthatósága, és a szubjektivitás minimalizálása.

- **Összegzés:** Az előadás átfogó betekintést nyújt a numizmatikai gradelés fontosságába, hangsúlyozva a minősítési rendszerek fejlődését, a technológiai innovációk hatását, és az etikai kihívásokat. A résztvevők megismerhetik a gradelési folyamat alapjait, a piaci trendeket, és a gyűjtői döntések szempontjait, amelyek a numizmatikai tárgyak értékének megértéséhez vezetnek.

THE HONORARY TITLE OF HERO OF THE CZECHOSLOVAK SOCIALIST REPUBLIC

VOJTECH HAMI

After the February coup of 1948, when the Communist Party of Czechoslovakia took full control of the state, a years-long process of building a new totalitarian regime in the republic began. This process affected all spheres of political, social, cultural, and economic life. All reforms in the state were guided by the slogan: "The Soviet Union can be our model in everything." This "reform" process also impacted state decorations, and over time, the orders, decorations, and honorary titles were adjusted to the Soviet model or replaced by entirely new ones that reflected the socialist organization of the state and were modeled after the orders and decorations of the Soviet Union. Following this analogy, the honorary title "Hero of the Czechoslovak Republic" was established in 1955, modeled on the Soviet title "Hero of the Soviet Union." During more than 40 years of communist dictatorship, the Gold Star of the Hero of the Czechoslovak Socialist Republic (ČSSR) was awarded 31 times, with its distribution closely tied to the propaganda apparatus and reflecting Czechoslovakia's satellite status between 1948 and 1989. Historical research into the topic of state decorations, based on archival sources, helps to a certain extent in completing the picture of the communist regime's propaganda apparatus, its control over society, and its manipulation of public opinion.

CENTURIES OF HERITAGE: THE MEDAL COLLECTION OF THE HIGH SCHOOL OF KALOCSA FROM ITS BEGINNINGS TO THE PRESENT DAY

ÉVSZÁZADOS ÖRÖKSÉGÜNK: A KALOCSAI GIMNÁZIUM ÉREMTÁRA A KEZDETEKTŐL NAPJAINKIG

SZABÓ RÓBERT

The establishment of the Kalocsa Secondary School's medal collection, which has a long tradition, dates back to the 19th century. The institution, which was under Jesuit jurisdiction until 1944, took over twenty medals from the former Piarist institution in 1860. The collection continued to grow until the end of the Second World War, and by the turn of the century it was already functioning as an independent coin collection, supervised and maintained by the keeper of the coin collection. After the war, the coin collection was transferred to the Viski Károly Museum in Kalocsa, where it is still on permanent display. My presentation will focus on the history of the Kalocsa medal collection from its beginnings to the present. The aim of the lecture is to review the growth of the collection, with a special emphasis on the (civil) war periods (First World War, revolutions, Second World War). A further aim is to place and evaluate the Kalocsa Secondary School's medal collection in terms of its quality and quantity in the context of the period. The sources of my research were, on the one hand, the related writings, mainly found in the high school notices, the list of which was compiled by Károly Leányfalusi. On the other hand, I also used the records of the archives from the Archdiocese of Kalocsa (KFL VI.) and the Viski Károly Museum of Kalocsa, concerning the high school medal collection.

A SELECTION OF NUMISMATIC VOLUMES FROM THE
KLIMO LIBRARY. NOVA ED., EMENDATA

VÁLOGATÁS A KLIMO KÖNYVTÁR NUMIZMATIKAI
KÖTETEIBŐL. NOVA ED., EMENDATA

SZABÓ KRISTÓF

This presentation centers on the numismatic heritage within the Klimo Library's historic book collection, focusing on approximately 150 numismatic-related works, from which ten interesting and outstanding volumes were selected. The research title reflects a continuation of previous explorations within the Klimo Library, expanding the focus – according to the broader Klimo Library – to include not just the Gold Room, Szepesy Room and Parchment Room, but also the Cathedral Chapter Room.

The study proposes that Bishop György Klimo was the primary contributor to the library's numismatic volumes, with the majority of the numismatic works and the numismatic book collection most essential and significant pieces originating from his 18th-century acquisitions. Later bishops are thought to have made minimal contributions to this segment of the collection.

Analysis of these works includes an exploration of their numismatic topics, publication dates and locations, possessors' inscriptions, and language distribution. Together, these characteristics underscore the unique cultural and historical value of the numismatic resources in the Klimo Library.

Louis Jobert: Einleitung zur Medaillen- oder Münz-Wissenschaft, zum Unterricht für diejenige, welche zu einer gründlichen Erkenntniss so wohl der antiken als modernen Münzen gelangen wollen. Nach der letzter Pariser Ed. aus dem Franz. ins Teutsche übersetzt. Nürnberg, 1738

ETHNIC AND DATING ISSUES ON THE EXAMPLE OF SOME NEW SITES IN PEST COUNTY IN THE 5TH CENTURY BARBARICUM

ETINKAI ÉS KELTEZÉSI KÉRDÉSEK NÉHÁNY PEST VÁRMEGYEI ÚJ LELŐHELY PÉLDÁJÁN AZ 5. SZÁZADI BARBARIKUMBAN

NAGY BALÁZS – JÁSZBERÉNYI MÓNIKA

A szentendrei Ferenczy Múzeumi Centrum és a közösségi régészet kapcsolata már több, mint egy évtizedre tekint vissza. Ennek egyik legkézenfekvőbb eredménye a múzeumba bekerülő leletek és az új, eddig még ismeretlen lelőhelyek felfedezése.

Előadásunkban két új Pest vármegyei lelőhelyet mutatunk be. Az egyik Kakucs határában található, a területről 2011-ben szolgáltatottak be önkéntesek az első leleteket (római kori ezüst ékszerek), melyek egy római kori (3. század második fele – 4. század), szarmata lány/nő temetkezéséhez tartozhattak. A Községi Régészeti Egyesület önkénteseinek segítségével több terepbejárást és műszeres lelőhely felderítést végeztünk már a területen. Ezek segítségével sikerült egy intenzív, nagy kiterjedésű szarmata települést is azonosítani, mely részben már 5. századra keltezhető leletanyagot is tartalmazott.

A másik lelőhely Újszilvás határában található, 2021-ben fedezték fel és azóta a múzeum munkatársai, az egyesület segítségével szintén több kutatást végeztek ezen a területen is. Itt egy olyan, több korszakos lelőhelyet azonosítottak, ahol már a bronzkortól, egészen

a középkorig jelentős és unikális tárgyakat fedeztek fel. Legkiemelkedőbb az egykor itt található római kori, szarmata település, valamint a további népvándorlás kori tárgyi emlékek, főleg a részben 5. századra keltezhető viseleti tárgyak és a numizmatikai leletanyag.

A két lelőhelyen már több, mint 1000 régészeti korú, többségében fémtárgy került napvilágra, azok restaurálása és feldolgozása folyamatban van, ám jelentőségük alkalmassá teszik a lelőhelyeket arra, hogy már az előzetes eredmények is ismertetésre kerüljenek.

Ahogy az 5. századi tárgyak, úgy a pénzermék is rengeteg kérdést vetnek fel. Hiszen olyan páratlan kincslelethez tartozó veretek is előkerültek, melyek összetételére példát a Római Birodalom területén is nehezen találni.

A lelőhelyekről előkerült éremanyag részint egy újonnan megjelenő népcsoporthoz, a hunokhoz köthető, és ahogy általában a településeken talált 5. század első harmadából előkerült fémleletek, úgy az érmek jelenléte sem előzmény nélküli.

Kérdés, hogy időben mikor záródik a Pest vármegyében élő szarmata népcsoport által használt pénzanyag, és mikor kell azokat a hunokhoz kötni. E kérdés eldöntésében nyújt segítséget, ha nemcsak a Barbarikum Pest vármegyei részét, hanem Pannonia pénzforgalmát is górcső alá vesszük.

THE COIN OF THE NORWEGIAN KING HARALD HARDRÅDE FROM MEDIEVAL KESZTÖLC AND 11TH CENTURY COINAGE IN THE SOUTH TRANSDANUBIAN REGION

HARALD HARDRÅDE NORVÉG KIRÁLY ÉRMÉJE A KÖZÉPKORI KESZTÖLCRŐL ÉS A 11. SZÁZADI PÉNZFORGALOM A DÉL-DUNÁNTÚLON

VARGA MÁTÉ – K. NÉMETH ANDRÁS

In 2022 the penning of King Harald III (Hardråde) (1047–1066) of Norway has been found by museum volunteer Zoltán Csikós on the outskirts of Várdomb in Tolna county, in the area of the deserted medieval market town of Kesztyölc. As the design and inscription are not clearly visible, there are many uncertainties in its identification. The obverse inscription can be determined with a high degree of certainty, mainly on the basis of other parallels, despite the fact that only two letters are certain (NO). However, for the reverse inscription, several versions can be considered. The rarity of the coin is indicated by the fact that no other coin of Norwegian or even Scandinavian origin from the 11th century is known from Hungary or the Carpathian Basin. Nor is this type of coin of Harald III a very common find in Norway. Skaare mentions 257 coins of the triquetra type found in Norway. The lecture presents the coin, the site, King Harald's coinage and the distribution of his coins in contemporary Europe, examines the intensity of money circulation in South Transdanubia in the 11th century based on coins kept in museums, found in burials and collected from settlements with metal detectors, and finally tries to determine how the coin ended up in its place.

MONEY TREASURE FROM JÁSZÁGÓ – BENEDEK-DŰLŐ

A JÁSZÁGÓ – BENEDEK-DŰLŐI ÉREMLELET

STEUER ISTVÁN

2023 szeptemberében a Jász Múzeum közösségi régészeti csoportjának néhány tagjával a Jászágó és Pusztamonostor közötti határ mentén végeztünk műszeres terepbejárást egy olyan területen, amely ezidáig nem volt régészeti lelőhelyként számon tartva. A szántóföld szélén aznap, nagy meglepetésünkre és örömünkre Árpád-kori érmékre bukkantunk. Az érmék - legnagyobb részt I. László király pénzei - egymástól kisebb-nagyobb távolságra feküdtek a felszínen és a felső humuszrétegben, nyilvánvalóan egy szétszántott lelet darabjaiként. Miután a fémkeresővel elérhető pénzeket felgyűjtöttük, meg abban az évben mentőfeltárással megástuk azt a területet, ahol a felvett koordináták alapján a legnagyobb leletkoncentrációt tapasztaltuk. Az ásatás után leletünk összesen 266 darab pénzt tartalmazva, a következő módon oszlik meg: Béla herceg vereteiből 6 darab, Salamon vereteiből 4 darab, Bizánci aranypénzekből 4 darab, I. László vereteiből 252 darab. Előadásomban az éremlelet előkerülésének körülményei mellett ismertetem annak pontos összetételét, kitérek I. László kibocsátásainak vitatott időrendi sorrendjére, melyet új megvilágításba helyezhet a leletben található éremfajták vizsgálatára az éremlelet felhalmozásának relatív kronológiáján keresztül.

MEDIEVAL WEALTH OF SZEPES – COIN DISCOVERIES FROM A RUINED VILLAGE

SZEPES PÉNZEI – EGY ELPUSZTULT KÖZÉPKORI FALU DEBRECEN HATÁRÁBAN

NOVÁK ÁDÁM – VÉBER ZOLTÁN

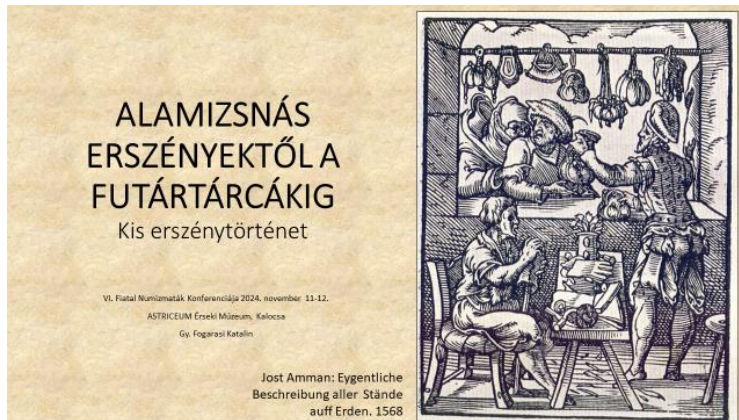
The first written mention of the former village of Szepes, located south of Debrecen, is linked to the Váradi Regestrum. Inhabited throughout the Middle Ages, this prosperous noble settlement was completely destroyed during the Fifteen Years' War at the end of the 16th century. As part of an investment in Debrecen's southern

industrial zone, archaeologists from the Déri Museum excavated a 13.5-hectare area of the former village between 2022 and 2024. During the excavation, several hundred coins were discovered, primarily with the aid of metal detectors. The restoration and identification of the coins have begun. In my presentation, I aim to report on the initial results of this work. We will present the qualitative and quantitative composition and distribution of the identified coin material. Based on these findings, we seek to draw conclusions about the village's population, monetary relations, and extent.

AZ ALAMIZSNÁS ERSZÉNYEKTŐL A FUTÁRTÁRCÁKIG

GYÖRINÉ FOGARASI KATALIN

PÉNZVÁLTÓK ERSZÉNYE

Johannes Vermeer: Pénzváltók, 1662-1663

„Stielbeutel“, 16. század első fele
München, Bayerisches Nationalmuseum

THE PILGRIMAGE OF GEORG EMMERICH TO THE HOLY LAND AND THE NUMISMATICS

GEORG EMMERICH SZENTFÖLDI ÚTJÁNAK NUMIZMATIKAI "UTÓHATÁSAI"

KÁLNOKI-GYÖNGYÖSSY MÁRTON

A fictitious coin has no monetary function, but is either an imitation of an existing coin, or is completely imaginary and serves as a souvenir or amulet. The best known fictitious coin is the Görlitz Shekel. The earliest examples are still associated with Georg Emmerich (1422-1507), the mayor of Görlitz, who built a replica of the Holy Sepulchre after his pilgrimage to the Holy Land, and the first Görlitz shekels - "copies of the 30 silver coins of Judas" - were made in connection with this. Later, such shekels were produced not only in Germany, but also in the United States. In some European Jewish communities, these coins were also used for ritual purposes, but in fact they have nothing to do with ancient Jewish (Hellenistic) coins, because they are late restrikes of special coins issued during the first Jewish revolt (AD 66-70).

19th century Görlitz shekel

KÖZÉPKORI ÉS ÚJKORI ÉREMLELETANYAG A BEM TÉR 3. – FEKETESAS UTCA 4. SZÁM ALATTI LELŐHELYRŐL

GÁLVÖLGYI ORSOLYA

A Budapest II. kerületében elhelyezkedő Bem téren, az egykori Radetzky-laktanya helyén 7000 m²-en terveztek kialakítani új épületet. 2021-ben, az építkezés előtt végezett a Magyar Nemzeti Múzeum – Nemzeti Régészeti Intézete, együttműködésben a Budapesti Történeti Múzeum régészeivel, a megelőző régészeti feltárást, Dr. Papp Adrienn és Nagy Alexandra irányításával. A területen szerencsére csak kisebb bolygatást tapasztaltak a feltárók, így nagy mélységeig sikerült régészeti korú rétegeket és jelenségeket megfogni. Ezek egészen a neolitikumtól a török korig datálódtak. A mai Császárfürdőtől délre, egészen a Bem József utcáig elterülő települést a középkor folyamán Felhévíznek vagy Budefelhévíznek nevezették. A XIII. századtól Buda külvárosának is hívott helység a XV. század végétől mezővárosi kiváltságokkal is rendelkezett. Ehhez az idők során egyre inkább kiépülő középkori városhoz tartozó több emléket is feltárták, de jelentős a török kori településhez köthető leletek száma, amelyek közül több ritkaságnak számított. Az intenzív fémkeresős kutatásnak hála nagymennyiségű fémanyag is felszínre került, köztük megközelítőleg 2000 – 3000 darab érem, amiből kb. 1000 darab volt római korú. Előadásomban a nemrégiben elkezdődött középkori és újkori érmék feldolgozásának korai eredményeit kívánom bemutatni, illetve egy fontosabb leletegyüttest szeretném a szakmai közönség előtt ismertetni.

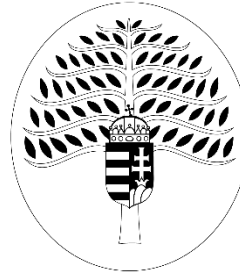

A KONFERENCIA TÁMOGATÓI:

ASTRICEUM
Érseki Múzeum

ARTICEUM ÉRSEKI MÚZEUM

Nemzeti
Kulturális
Alap

NKA ÖRÖKSÉGVÉDELMI KOLLÉGIUMA

V-PEARL OKTATÁSI KÖZPONT

FLORENTINUS NUMIZMATIKA

JEGYZETEK

ASTRICEUM
Éseki Múzeum